

23

Tardor 2025

EL BUTLLETÍ

del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles

CARTA DE LA PRESIDENTA

Benvolguts, benvolgudes,

Un nou Butlletí. Des de fa ja uns quants anys, el nostre Butlletí ha passat a ser un recull de totes les activitats del curs, en aquest cas del curs 2024-2025. Serveix per fer memòria del que s'ha anat fent durant aquests mesos i sobretot per valorar la quantitat de xerrades, sortides, campanyes reivindicatives, presentacions, actes, premis... que s'han celebrat. Val la pena ressaltar la feina col·lectiva que ho ha fet possible: la dedicació i assistència de molts socis i sòcies, la disponibilitat dels conferencians i la generositat de moltes persones i entitats que han col·laborat amb el Centre i han convertit els projectes en realitats.

El Centre d'Estudis és una entitat d'interès social, sense ànim de lucre i amb uns objectius molt clars que hem anat seguint des de la seva fundació l'any 1943, ja fa uns quants anys. La salvaguarda del patrimoni de la nostra ciutat i de la comarca del Pla de l'Estany (patrimoni en un sentit ampli: des de l'artístic fins al natural) és l'objectiu clau de la nostra entitat, objectiu sobre el qual pivoten totes les nostres actuacions.

Les nostres campanyes reivindicatives sempre són en positiu, demanant a les autoritats i instàncies locals i comarcals anar una mica més enllà en les seves polítiques patrimonials i esperonant-les a fer-ho, sempre pel bé de la nostra collectivitat. Estimem el nostre patrimoni i volem que esdevingui un element d'identitat conegut i valorat per la ciutadania.

Les campanyes reivindicatives sobre la propietat del monestir i la seva museïtzació, sobre Can Cisó, sobre la Farga, les botigues històriques, les pintures de la Casa dels Lleons, la reproducció del Crist de Chicago, els espais naturals, etc. continuaran sent l'eix vertebrador de la nostra tasca.

Roser Masgrau i Plana

Presidenta del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles

Edita

Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles

Correcció lingüística

Isabel Roura

Foto portada

Anna Freixa

Fotografies

Fons Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles

Disseny i maquetació

Estudi Oliver Gràfic

Impressió

Impremta Palmada

Dipòsit Legal

GI.967-2010

UN SANTCRIST INTERMITENT

En un museu de Chicago, l'Art Institute of Chicago, s'hi exposa una talla romànica procedent de Santa Maria dels Turers de Banyoles. La història d'aquesta peça és una història intermitent, entre el coneixement i l'oblit.

UN SANTCRIST ROMÀNIC

A l'església banyolina de Santa Maria dels Turers hi havia hagut un santcríst romànic de dimensions considerables. Al llarg dels segles, la talla es va anar deteriorant i, considerada vella i deslluïda, va acabar arraconada a la sagristia i substituïda per una imatge més moderna. Va ser, de fet, un arraconament providencial, perquè l'any 1910 l'església de Santa Maria dels Turers va patir un greu incendi que va destruir completament l'interior del temple: el cor, els retaules barrocs, els bancs, les imatges, l'orgue... Evidentment, si el santcríst hagués estat exposat a l'església, no hauria sobreviscut al foc. La sagristia, en canvi, no va resultar afectada.

La reconstrucció del temple de Santa Maria dels Turers va ser lenta i laboriosa. El 1916 es va inaugurar l'altar major. Va ser en aquells anys, probablement entre 1918 i 1919, quan la imatge del santcríst romànic va desaparèixer de Banyoles. No hi ha constància de si es va tractar d'una venda o d'un robatori. Ramon Bastardes, un dels especialistes que han estudiat el tema, es decanta pel robatori, que situa entre 1918 i 1919, amb un remordiment posterior que va provocar la donació l'any 1920 d'una nova imatge, moderna. També és possible, però, que la desaparició de la imatge fos una mica abans aprofitant el trasbals de l'incendi o un canvi de rectors. Des de 1897, el rector de Banyoles era Mn. Francesc Arau, un personatge conflictiu que es va indisposar amb tothom, fins que va ser cessat pel bisbe el 1915. El va substituir un ecònom, Mn. Josep Solés, fins que el 1917 va arribar el nou rector, Mn. Àngel Sauquer.

L'any 1924, la col·leccionista d'art i filantropa nord-americana Kate Buckingham va donar a l'Art Institute of Chicago la seva col·lecció d'art medieval, juntament amb un llegat per poder adquirir noves obres. Va ser amb diners d'aquest llegat que, pels volts de 1926, el museu de Chicago va adquirir aquesta talla a un antiquari de París, R. Store, que, al seu torn, l'havia adquirida de l'antiquari barceloní Paul Tachard.

PRIMERA NOTÍCIA A BANYOLES, INTERMITENT

Sigui com sigui, el cas és que a Banyoles es va perdre la memòria de la imatge desapareguda, fins al punt que Pere Alsius no en parla al seu *Ensaig històric sobre la Vila de Banyoles* (1872), ni tampoc l'esmenta en la seva obra, aleshores inèdita, *Ensayo histórico de la iglesia parroquial de Sta. Maria de los Turers* (2018), escrit l'any 1870. La situació va canviar quan el 26 de desembre de 1926 el diari barceloní *La Vanguardia* va informar d'una conferència sobre els santcrísts a l'art gòtic, que havia impartit l'historiador de l'art Elies Tormo a la Universitat de Madrid. Elies Tormo Monzó (Albaida, 1869 – Madrid, 1957) era catedràtic de Dret Natural a la Universitat de Madrid i membre de la Reial Acadèmia de Belles Arts i de la Reial Acadèmia d'Història. En aquesta conferència, entre altres il·lustracions, Elies Tormo va mostrar una fotografia d'aquest santcríst, que va anomenar «el Crucifix de Banyoles», afegint que es trobava al Museu de Chicago.

La notícia, quan es va conèixer a Banyoles, va provocar sorpresa. La premsa local se'n va fer ressò: la revista *Vida Banyolina* hi va dedicar molta atenció: va publicar un article sense firma (segurament escrit per Jaume Butinyà) titulat «Joia perduda», en què es lamentava la pèrdua d'aquesta imatge. Va publicar també la traducció al castellà d'un article sobre aquest santcríst, que havia aparegut en anglès al *Bulletin of the Art Insitute of Chicago* l'any 1926 signat per H. S., en el qual es qualificava

aquesta imatge de «primitiu crucifix espanyol», i s'explicava que procedia de la vila catalana de Banyoles. *Vida Banyolina* va encartar en aquest exemplar una reproducció de la fotografia de la imatge, que Antoni Alsius i Ricart havia aconseguit del Museu de Chicago. La fotografia es va reproduir també al volum V de l'*Àlbum Meravella* (1933). Una còpia d'aquesta fotografia es conserva, exposada, al Centre d'Estudis.

Paradoxalment, però, aquesta desaparició va tornar a ser providencial, perquè l'any 1936 el temple de Santa Maria dels Turers va ser saquejat i totes les imatges, destruïdes.

UN SEGON RECORD, TAMBÉ INTERMITENT

Tot i la sorpresa que havia provocat la notícia de *La Vanguardia*, el santcríst va tornar a caure en l'oblit. En les publicacions sobre Banyoles que van aparèixer en aquells anys de postguerra no se'n va parlar, del santcríst de Chicago. No en va parlar Mn. Lluís G. Constans a la seva monografia *Bañolas* (1951), ni Jaume Farriol a la seva obra *Banyoles vora el llac* (1966), ni tampoc Jaume Marquès i Josep M. Corominas al seu documentat estudi *La comarca de Bañolas* (1967, 1970).

La situació va canviar l'any 1981, quan l'historiador de l'art Rafael Bastardes (Barcelona, 1912-1997) va publicar l'article «El crucifix de Banyoles» als *Quaderns d'estudis medievals*, núm. 4 (de fet, ja n'havia parlat, molt breument, a la seva obra *Les talles romàniques del Sant Crist a Catalunya*, publicada el 1978). Posteriorment, va ampliar la informació als *Quaderns* núm. 10. Bastardes va trobar unes fotografies a l'arxiu del fotògraf Francesc Serra, que li van permetre analitzar la imatge a fons. Aquestes fotografies havien estat encarregades per l'antiquari barceloní Pau Tachard i ens permeten veure'n l'estat abans de la restauració, que hi va afegir la creu.

Malgrat que tot semblava indicar que podria provenir del monestir, que va tenir una història força accidentada, Bastardes va arribar a la conclusió que la imatge procedia de Santa Maria dels Turers i que calia considerar-la romànica i no

gòtica. I va establir les circumstàncies de la seva desaparició, tal com hem esmentat anteriorment. Les seves aportacions van tornar a posar el tema sobre la taula. El Centre d'Estudis va entrar en contacte amb el Museu de Chicago i va aconseguir que l'historiador de l'art nord-americà Richard Brettell, que treballava al Museu de Chicago, els enviés fotografies del santcríst. Per la seva banda, Antoni M. Rigau va tractar aquest tema fent-se ressò de les aportacions de Rafael Bastardes en un llarg i documentat article publicat al *Butlletí de la Congregació de la Mare de Déu dels Dolors i Manípul de Manaies*, núm. 9 (1984), article que va ser recollit posteriorment al recull *El teixit de la memòria* (2001). L'erudit Antoni Noguera i Massa (Olot, 1921 – Barcelona, 2016) també en va fer esment en un llibret sobre les majestats romàniques que el Centre d'Estudis va publicar l'any 1995, en ocasió de la compra per part del Rotary Club d'una majestat romànica que es conserva al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles. L'any 1997, el soci David Viñolas i Noguera va fer un viatge a Chicago, va visitar el museu, va fotografiar el santcríst i va fer arribar les fotos al Centre d'Estudis. Finalment, al Col·loqui de Tardor de l'any 2002 sobre l'art gòtic dels segles XIII i XIV, Mireia Gibert hi va dedicar una ponència, en la qual va analitzar a fons la imatge i en va retardar la datació, situant-la al primers terç del segle XIV en la transició del romànic al gòtic.

UNA OBRA DE PRIMERA CATEGORIA

Fins aquí hem intentat explicar les vicissituds d'aquesta imatge. Ara és el moment de parlar de l'obra en si, de la seva vàlua. El santcríst de Chicago és una obra romànica d'un interès excepcional; és l'anella que mancava, diu Rafael Bastardes, per comprendre com «l'art romànic català podia esdevenir gòtic sense perdre cap de les virtuts de la nostra personalitat artística». L'article, ja esmentat, publicat el 1926 per H. S. al *Bulletin of the Art Insitute of Chicago*, insisteix en la importància de la imatge: «És obra d'un mestre de primera categoria. Resulta, sens dubte, un exemplar poc comú de l'art cristià en la seva més noble tradició». Segons Antoni Noguera i Massa,

«junt amb el Davallament de Sant Joan de les Abadesses, és la representació més genuïna i significativa de la imatgeria catalana del segle XIII, amb la qual acaba el període tardo-romànic».

LA CRIDA DEL CENTRE D'ESTUDIS

Tot i que l'existència del santcríst de Chicago era pública i notòria, la situació es trobava en un punt mort fins que l'any 2023 el Centre d'Estudis va decidir activar el tema. Els nostres consocis Anna Freixa i Josep Vilalta van aprofitar un viatge a Chicago per visitar l'Institut of Art i, a la tornada a Banyoles, van publicar un article a la *Revista de Banyoles*, reiterant la notícia del santcríst i plantejant la pregunta clau: *Què podríem fer per tal de poder admirar aquesta obra a Banyoles, el seu lloc d'origen?*

En un article de resposta publicat a la *Revista de Banyoles* el desembre de 2023, el Centre d'Estudis plantejava formalment la solució: «La resposta és molt clara: no hi ha manera que el santcríst de Banyoles abandoni el museu de Chicago i torni a la nostra ciutat. Pretendre que una obra d'art surti d'un museu és bastant il·lusori. Però la tecnologia actual permet de fer-ne una rèplica amb resines, que permetria obtenir una reproducció d'alta qualitat que faria possible admirar la imatge al seu lloc d'origen. Es tracta de negociar-ho amb l'Art Institute of Chicago i aconseguir el finançament necessari. Des del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles fem una crida a l'Ajuntament, a la Diputació de Girona, al nostre Museu Arqueològic, al Rotary Club i a la ciutadania en general perquè entre tots assumim el projecte i posem en marxa les gestions adequades per aconseguir que aquesta «joia perduda» torni a casa seva, on esperem que sigui més ben tractada que al segle passat».

Feta la proposta, el Centre d'Estudis va posar fil a l'agulla. A través del doctor Pere Freixas, secretari de l'Institut d'Estudis Gironins i coautor de l'estudi sobre el retaule de la Mare de Déu de l'Escala recentment publicat, ens vam posar en contacte amb Robert Porta, director del Monestir de les Avellanes, entitat

que va gestionar amb el Metropolitan Museum de Nova York la reproducció dels sepulcres dels comtes d'Urgell. El Monestir de les Avellanes va actuar amb l'assessorament del Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya i amb el suport de la Diputació de Lleida, com a principal finançadora del projecte. Hi va intervenir també l'empresa 3DTècnics de Begudà (Garrotxa).

El Centre d'Estudis creu que la recuperació del santcríst és possible i voldria que fos una acció col·lectiva, ciutadana, amb implicació de l'Ajuntament. Per això vam informar del projecte la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Banyoles, que es va comprometre a fer les gestions pertinents amb l'Institut of Art de Chicago. De moment, però, (juny de 2025) encara no s'havia iniciat cap gestió.

Darrerament, en una conferència a Banyoles sobre la dispersió del patrimoni medieval català (abril de 2025), el doctor Miquel Àngel Fumanal, president del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, va tornar a parlar públicament del santcríst de Chicago, i la nostra presidenta, Roser Masgrau, va explicar, en el torn de preguntes, la iniciativa del Centre en aquest sentit. És hora, doncs, de desencallar el tema.

Fem-ne una acció patrimonial ciutadana!

Jordi Galofré

QUÈ FEM

INFORME DE SECRETARIA

Us informem que al llarg del curs 2024-2025 hi ha hagut 14 socis nous i 13 baixes, de les quals 9 han estat voluntàries, 1 per defunció i la resta per comunicació amb els socis. Actualment tenim un total de 364 socis.

INFORME DE LA BIBLIOTECA

Fins l'any 2024, els llibres de la nostra biblioteca estaven catalogats amb un programa de gestió bibliotecària propietat de l'Ajuntament de Banyoles. Es tractava, però, d'un programa poc operatiu i presentava problemes d'actualització. Es va arribar a un acord amb el Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona i es va procedir a traspasar les dades de la nostra biblioteca al programa de gestió bibliotecària Micro_Bi, implementat per la Diputació de Girona.

Actualment, la biblioteca del Centre d'Estudis està integrada per més de sis mil referències bibliogràfiques, entre llibres, revistes i fullets, amb una presència destacada d'obres de temàtica banyolina i comarcal (més de 700 referències) i d'autor local (més de 500 referències) i es pot consultar per internet des de la nostra pàgina web (<https://cecbanyoles.microbi.cat>). Recordem que hi ha operatiu un servei de préstec per als socis i sòcies del Centre.

Entre les obres rebudes recentment, cal esmentar l'ingrés d'uns tres-cents llibres provinents de la biblioteca personal de Pere Serramitjana i Guinart (1925-2010), que va ser soci del Centre, i de la seva muller, Paquita Roca i Guillem (1927-2024), donats pels seus hereus. Era una biblioteca molt nodrida en obres de temàtica banyolina. L'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany ve rebre una quarantena de llibres d'aquesta biblioteca i diversos materials (documents, fotografies, etc.), que formen el fons Pere Serramitjana. Un centenar de llibres més van ingressar a la Biblioteca de Porqueres i una cinquantena van ser oferts als socis.

El 2025, culminat el traspàs de les dades de catalogació, Jordi Galofré va passar el relleu a Narcís Camps, que actualment és el nou responsable de la nostra biblioteca.

En l'apartat de la biblioteca, el seu responsable fins ara, Jordi Galofré, ens diu que deixa el càrrec i el traspasa a Narcís Camps. Des de la Junta i des de la Presidència voldríem agrair-li la feina ingent que ha fet: ha recatalogat tots els llibres de la biblioteca del Centre, els ha traslladat de la Pia Almoina a El Tint, ha organitzat l'arxiu i ha fet les gestions per dipositar a l'Arxiu Comarcal la documentació de més de 25 anys, ha depurat els llibres obsolets o repetits, ha tingut cura d'ampliar el catàleg de tema local i també el d'autors locals i ens ha deixat una biblioteca que fa goig.

Jordi Galofré, el Centre t'agraeix la teva feina i et felicita per la teva eficàcia!

La Junta del CECB

CICLE DE CONFERÈNCIES

OBJECTIU 2030: PER UN PLA DE L'ESTANY SOSTENIBLE

Divendres 11 d'octubre de 2024

«El futur de l'energia»

A càrrec d'Antonio Turiel, físic.

La lluita contra el canvi climàtic i l'esgotament dels combustibles fòssils fan necessària i urgent la transició a un model 100 % renovable, però el que es proposa com si fos l'única solució simplement no funciona. Les conseqüències d'aquest fracàs són crisis energètiques recurrents, inflació, problemes d'abastiment, un consum elèctric en caiguda malgrat l'increment de renovables i les emissions mundials de CO₂ més altes de tota la història, combinades amb un creixent descontentament social. Per què passa tot això? Què està fallant? Intentarem donar resposta a aquestes preguntes apressants.

Divendres 15 de novembre de 2024

«És el foc un enemic de la biodiversitat?»

A càrrec de Pere Pons Ferran, biòleg.

El foc i la biodiversitat tenen una relació complexa. El foc ha tingut un paper fonamental en l'evolució i l'ecologia dels ecosistemes del nostre planeta, i moltes espècies de plantes i animals han desenvolupat adaptacions per sobreviure-hi. Malauradament, amb els actuals canvis ambientals, la capacitat de regeneració d'alguns ecosistemes es veu amenaçada. En aquesta conferència es va analitzar com responen als incendis els ecosistemes mediterranis, així com les seves poblacions d'ocells i d'altres animals. Finalment, es va reflexionar sobre què podem fer per aconseguir que el foc esdevingui un aliat de la biodiversitat.

Divendres 13 de desembre de 2024

«L'amenaça dels plàstics»

A càrrec d'Anna Sánchez, ambientòloga.

La xerrada va començar amb una exposició dels múltiples problemes per a la salut que poden provocar els plàstics, especialment quan són incorporats en forma de microplàstics o nanoplàstics. Seguidament, es van tractar els possibles orígens dels plàstics, l'abundància a la natura com a conseqüència de l'increment continu en la seva producció durant els últims 20 anys i les dificultats que té la seva descomposició (fins i tot en el cas de plàstics presumptament biodegradables) a partir dels resultats obtinguts en estudis científics. La conferència va aprofundir en dos casos especialment problemàtics: les restes de gespa artificial, cada cop més abundants, i les tovallolletes d'un sol ús. Per acabar, va posar de manifest la importància de la participació ciutadana en la recollida de mostres i va explicar els resultats preliminars de les primeres anàlisis de mostres de l'estany de Banyoles, obtingudes gràcies a la col·laboració en un entorn de ciència ciutadana.

Dissabte 21 de desembre de 2024

«Projecció del documental *Vidas irrenovables*»

Presentació de Francisco J. Vaquero, guionista i director.

El dissabte 21 de desembre es va projectar el documental *Vidas irrenovables*, que mostra una altra perspectiva del que representa la transició energètica a les zones rurals de diferents punts de la península Ibèrica. A partir dels testimonis d'una gran quantitat de persones afectades, d'activistes i d'experts en diferents àmbits (científics, enginyers, advocats...), que s'acompanyen d'imatges impactants, aquest reportatge presenta les conseqüències negatives per a la biodiversitat, la qualitat

ambiental, la salut de les persones i les formes de vida rurals derivades de la instal·lació i el funcionament de diversos macroparcos eòlics i fotovoltaics. Es va comptar amb la presència del seu director i guionista, Francisco J. Vaquero, que va presentar el documental a l'inici de la sessió i va respondre les preguntes dels assistents després de visualitzar-lo, en un diàleg que va permetre reflexionar sobre els models d'implementació de les energies renovables al territori.

Podeu veure un tràiler del documental a: <https://youtu.be/y1I9B24ES08?si=MeBhineqncxn8DeN>

Divendres 7 de febrer de 2025

«La COP i la lluita contra el canvi climàtic»

A càrrec de Josep Garriga Sala, economista i expert en canvi climàtic.

La xerrada es va fonamentar en l'àmplia experiència del ponent en gestió ambiental, especialment en l'àmbit de la lluita contra el canvi climàtic, ja que va ser el primer director de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic i ha assistit de forma ininterrompuda a les últimes vint sessions de la COP de les Nacions Unides sobre canvi climàtic. Després d'una breu introducció sobre les causes i la naturalesa del canvi climàtic, la primera part de la conferència va consistir en un repàs històric del paper de l'ONU en la lluita contra el canvi climàtic a partir de les dades aportades pels panells científics, així com el desenvolupament de les conferències i els convenis, acords i protocols internacionals (Rio, Kyoto, París). A continuació, el ponent va exposar, en un discurs farcit d'exemples i anècdotes personals, els mecanismes aparentment simples, però amb una gran complexitat de fons, que regeixen el funcionament de cada sessió de la COP, fins a arribar a l'aprovació final del document amb els acords adoptats de forma consensuada entre tots els participants. En el tram final de la conferència, es va aprofundir en el paper que tenen alguns dels països més importants (Xina, EUA, Índia...) a l'hora de condicionar els acords i implementar les mesures per a la mitigació del canvi climàtic, les seves estratègies

i els possibles escenaris de futur, d'acord amb els condicionants polítics actuals de cada país i la situació geopolítica internacional.

Divendres 21 de febrer de 2025

«Mitigació i adaptació al canvi climàtic»

A càrrec de Jordi Pasqual, doctor en Física dels Edificis.

Des de la perspectiva d'un especialista en temes d'edificació sostenible, rehabilitació energètica i comunitats energètiques, es va analitzar el rerefons del canvi climàtic i els seus impactes. Es va abordar de forma particular el cas del Pla de l'Estany, en relació amb el seu context, realitats i accions. Aquesta activitat es va dur a terme amb la col·laboració de l'Institut de Recerca en Energia de Catalunya (IREC) i en el marc de l'exposició «Gara i l'energia que ens envolta» sobre la transició energètica i la socialització del bon ús de l'energia, que es va poder veure del 25 de gener al 2 de març al Museu Darder.

Divendres 7 de març de 2025

«El pol·len, les espores i el canvi climàtic»

A càrrec de Jordina Belmonte, professora de Botànica (UAB) i aerobiòloga.

El pol·len i les espores són fonamentals perquè continuï la vida a la Terra, ja que fan possible la reproducció i la multiplicació de molts organismes, però en alguns casos interfereixen negativament en altres éssers vius (al·lèrgies, plagues o malures). Després de tota una vida acadèmica dedicada a estudiar-los, especialment en relació amb les al·lèrgies respiratòries en l'àmbit de la salut pública, i a investigar com la meteorologia actua sobre les floracions i esporulacions, la Xarxa Aerobiològica de Catalunya té una valuosa base de dades que els serveix per analitzar com el canvi climàtic està afectant la vegetació. En la conferència es va parlar dels canvis detectats entre 1994 i 2024.

Divendres 4 d'abril de 2025

«Una mirada filosòfica sobre la gestió forestal»

A càrrec de Marc Garfella, president de ProSilva Hispania i soci de Bosquerols SCCL.

Marc Garfella va apropar els assistents, d'una forma amena i distesa, a les diferents modalitats de gestió forestal i els posicionaments antropològics respecte a la natura que implica cadascuna d'elles. Va començar amb una revisió històrica de les interaccions que ha tingut l'home amb el bosc, especialment en relació amb el seu aprofitament i a les connotacions ètiques i filosòfiques que implica, des del neolític fins a l'època postindustrial. Seguidament, va exposar les característiques de les principals formes de gestió dels boscos que s'apliquen a l'actualitat i el seu impacte sobre l'ecosistema, la protecció del sòl i la producció forestal. Va acabar comentant alguns aspectes més tècnics del tipus de gestió que porten a terme des de la cooperativa de treballs forestals Bosquerols SCCL, així com els integrants de l'associació ProSilva, que és la gestió forestal propera a la natura, fonamentada en uns principis i pautes d'actuació que respecten les dinàmiques naturals, mentre es desenvolupava un diàleg molt enriquidor amb alguns dels assistents. En definitiva, va ser un petit viatge històric, filosòfic i tècnic sobre els boscos i la nostra relació amb ells.

Divendres 16 de maig de 2025

«Decreixement i sostenibilitat: com aplicar-ho a la vida quotidiana»

A càrrec de Marta Escamilla i Monell, ambientòloga i responsable de l'àrea de Sostenibilitat del centre tecnològic Leitat.

Podeu trobar la majoria de les conferències al canal de Youtube de Museus de Banyoles: <https://www.youtube.com/@museusdebanyoles3435>

CONÈIXER EL PLA DE L'ESTANY

XXII CICLE DE SORTIDES

L'OBRA PRIVADA D'EN JERONI MONER

El diumenge 29 de setembre de 2024 va tenir lloc la sortida inaugural del 22è cicle *Conèixer el Pla de l'Estany* pel municipi de Banyoles, amb l'objectiu de fer un itinerari per alguns habitatges de l'obra privada de Jeroni Moner que hi ha a prop de l'estany. Era una continuació de la passejada que havíem fet l'octubre anterior, que ens va permetre veure construccions o intervencions de l'arquitecte ubicades pel centre de la ciutat.

En aquesta ocasió, vam comptar amb la col·laboració del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya (COAC) de la demarcació de Girona i vam poder visitar quatre habitatges: les cases Masgrau-Juanola, Caballero, Teixidor-Bustins i Agustí-Soler. També vam poder veure des de l'exterior la casa Vila-Casas i vam poder entrar a la pesquera Malagelada.

En ser una sortida conjunta amb el COAC, l'assistència va ser nombrosa i vam haver de fer quatre grups, d'entre setze i vint persones, guiats cadascun per un arquitecte que anava fent comentaris sobre diversos detalls dels habitatges visitats. Volem remarcar i agrair la rebuda càlida i amable que ens van fer en totes i cadascuna de les cases, unes persones que van tenir la gentilesa de dedicar un matí de diumenge a una colla de desconeguts per mostrar-los les seves llars.

Un cop finalitzat el recorregut, els diferents grups ens vam aplegar en el bar del camp de futbol nou per fer-hi un aperitiu obsequiat pel COAC.

Ens va acompanyar en la sortida la periodista banyolina Gemma Busquets Ros. A *El Punt Avui* del 2 d'octubre, hi va publicar aquest article d'opinió que, prèvia autorització seva, transcrivim literalment, ja que expressa d'una forma impecable i intimista la síntesi de la jornada:

«Les cases d'en Noni»

Tribut dels arquitectes gironins i del Centre d'Estudis Comarcals a Noni Moner amb una ruta d'obra privada

A l'escala de ferro, d'un color roig anglès, que a ulls no entesos pot semblar una estructura pròpia de la sala de màquines del *Titanic*, amb un ull de bou a la paret que encara ho fa tot més nàutic però que en realitat és una peça d'artesanía, «la joia de la corona», la mainada s'hi enfilava per fer-hi representacions teatrals o recitar-hi el vers de Nadal. Ara, la mare, la banyolina Roser Juanola (1949), hi fa estiraments. Pedagoga de l'art i catedràtica d'Art i Educació de la UdG, era del cercle d'íntims de l'arquitecte Jeroni Noni Moner (1940-2021). El sogre tenia uns terrenys en un puig indòmit a la carretera del balneari ruïnós. Mirant les fotografies de quan es va construir la casa Masgrau-Juanola, entre el 1971 i el 1972, apareix com una fortificació en un solar. Cinquanta anys després, el puig és amable i la urbanització ha crescut amb harmonia i la casa Masgrau-Juanola, «una aposta valenta d'en Noni» que va saber adaptar-la al pendent, «acompanyar» l'habitatge al desnivell, convida càlidament a viure-hi. I no només gràcies a l'amabilitat de l'amfitriona d'obrir casa seva a uns forasters que, diumenge, coincidint amb el tercer aniversari de la mort de Moner, en una iniciativa conjunta entre el Col·legi d'Arquitectes de la demarcació de Girona i el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles rendien tribut a l'arquitecte banyolí amb un itinerari per les seves cases més emblemàtiques. El gust pels detalls, l'aplicació dels seus estudis sobre la masia catalana, la complicitat i amistat amb els propietaris, trobar en el formigó la capacitat d'expressió, són alguns dels valors que es van destacar durant la ruta que va començar a la pesquera Malagelada i va continuar per casa Caballero, la casa Teixidor-Bustins, la casa Vila Casas o la casa Agustí-Soler. Aquesta última, segurament una de les més

conegudes, en part per la seva situació: davant de l'estany, es fa admirar. Després del 1992 se n'hi van construir moltes, però fa cinquanta anys era una temeritat, el Fisterra banyolí. L'accés a la casa es fa passejant i contemplant l'estany per una rampa. A l'interior, el blau de l'aigua hi és omnipresent, a través de les finestres, en qualsevol racó, des de la terrassa. És la confluència entre els espais privats i públics, tan pròpia de Moner, sense murs ni portals que barrin el pas sinó que l'esborren. És una arquitectura acollidora, fent de «casa meva, casa vostra.»

FONTCOBERTA

El 10 de novembre de 2024 vam realitzar la segona sortida del curs, amb un total de 33 participants. El grup es va reunir a Correus de Banyoles i ens vam desplaçar fins a Melianta, al municipi de Fontcoberta, on va començar la caminada. Pere Llorens, coneixedor del territori, va ser el guia de la jornada. Per començar, va mostrar un plafó informatiu sobre la ruta i va explicar una llegenda sobre la formació del clot de Melianta, on es va fer una primera parada per veure la font del mateix nom. Després, el grup va continuar pel camí fins a arribar al monòlit de la Pedra Dreta, punt en el qual Pilar Castel va relatar una història popular relacionada amb aquesta pedra.

La ruta va seguir fins al pati taller de l'escultor Xicu Masós, on es van mostrar diverses escultures fetes amb materials reutilitzats, com

fusta, ferro i pedra, amb temàtiques vinculades al cosmos. Posteriorment, en Pere va explicar una anècdota històrica sobre una pedra de terme que marca la frontera entre Fontcoberta i Banyoles. Abans de continuar, la Pilar va parlar sobre la importància de la bassa de Figueroles per a la conservació dels amfibis.

Un altre punt destacat va ser el Mas Planells, on Xavier Ramió va compartir la història de la masia i el seu vincle amb la lluita remença, especialment pel que fa a la figura de Jaume Ferrer. També es va parlar de la torre de Figueroles i els plans de travertí de la zona. El grup va prendre una petita desviació per veure la font de la Teula, i després va seguir el camí fins al rec de Melianta, que es fusiona amb el rec de la Palanca.

Ja a Fontcoberta, en Pere va explicar l'alzina reclamadora d'en Canova i la història de la masia fortificada de Can Pujol i la font, que neix a cobert i dona nom al poble. Després, vam visitar l'església de Sant Feliu i Sant Pere, on en Rafel va explicar detalls sobre la façana i els materials constructius de l'edifici, així com l'impacte dels terratrèmols del segle xv. La visita va continuar amb l'observació del Llorer del Cementiri, declarat d'Interès Local, i un recorregut per l'interior de l'església.

De camí de tornada, vam fer una breu visita a l'ermita de la Mare de Déu de la Font, punt en què es van destacar les tasques de restauració fetes recentment. La jornada va finalitzar al veïnat de la Farrés, on vam comentar Can Jan i els Enamorats, dos lledoners entrelaçats, abans de tornar a la plaça de la Font, on ens vam acomiadar.

CORNELLÀ DEL TERRI

El diumenge 8 de desembre de 2024 vam fer la tercera sortida de la temporada 2024-2025, en aquesta ocasió pel veïnat de Ravós i Sant Andreu del Terri, del municipi de Cornellà del Terri. Vam ser més d'una vintena de persones.

Ens vam aplegar al punt de trobada habitual de Correus per minimitzar els cotxes i anar cap al punt de sortida, al castell de Ravós, on vam esperar l'arribada del senyor Sureda, que ens va obrir l'església de Sant Cugat de Ravós. Rafel Ponsatí ens va explicar

detalls sobre la seva història i arquitectura, i de les pintures murals romàniques de l'absis, amb la figura de Crist en Majestat amb el Tetramorf. També vam fer una volta per l'exterior per admirar l'arquitectura del castell restaurat.

Tot seguit, ens van guiar cap a la sinia de Ravós, situada al mig d'un camp i en força bon estat. Josep Aragall ens hi va fer l'explicació del seu funcionament i de la importància que havia tingut en aquella zona disposar d'un important cabal d'aigua, sobretot per fer horta.

Vam continuar la marxa, caminant per senders i corriols força plans i molt tranquils, a través de bosquets, camps de pastura, camps erms i conreats, cap a l'església de Sant Andreu del Terri. Allà ens vam trobar que la persona que tenia la clau per obrir-la havia marxat, s'havia oblidat de la nostra visita. No vam poder veure l'interior de l'església, però vam fer unes petites explicacions des de l'exterior.

Seguidament, vam anar a visitar el pont romànic de Sant Andreu i tots vam estar d'acord que la restauració no ha estat gaire encer-

tada. Ens vam acostar, també, fins a l'antic molí del cantó del pont, avui en ruïnes.

Per acabar, tot passejant, vam anar cap a Ravós a buscar els cotxes per tornar a casa, després d'haver pogut gaudir molt de la caminada, de les explicacions i del matí assolellat.

BOSC DE CAN GINEBREDÀ

El diumenge 12 de gener de 2025 vam fer la primera sortida de l'any (i quarta del 22è cicle de *Conèixer el Pla de l'Estany*) al Bosc de Can Ginebreda (Porqueres), on l'escultor Xicu Cabanyes ens va oferir una visita guiada. Aquest bosc, creat al llarg de gairebé 50 anys, és un espai únic amb escultures de gran càrrega simbòlica, filosòfica i crítica social. De fet, dels gairebé 190 boscos d'escultures que hi ha a Europa, el de Can Ginebreda és el tercer més antic.

Durant la visita, Cabanyes va explicar algunes de les seves obres destacades, com *La plaça del saber* (feta amb llibres rescatats), *El Baldaquí*, *El gegant enterrat*, *Testimoni gai*, *La independència* o *Record a Txernòbil*. També es van veure peces que reflexionen sobre temes com la llibertat, la dona, la mort, la religió, la política o la memòria històrica.

La passejada va incloure la visita al taller de l'escultor, on vam poder veure motlles, peces petites i un audiovisual explicatiu, i vam gaudir de les explicacions so-

bre el seu procés creatiu. Finalment, vam pujar a la cúpula, un espai artístic amb elements d'imatgeria religiosa i columnes amb miralls, on vam acabar la visita.

PALOL DE REVARDIT

La segona sortida de l'any i cinquena del cicle *Conèixer el Pla de l'Estany* va tenir lloc al municipi de Palol de Revardit, concretament a Sant Martí de la Mota.

Després de rebre la clau de l'església de mans de l'alcalde Jordi Xargay, vam iniciar la caminada passant per Can Rocató i Mas Clarà, on Pere Llorens va llegir un article sobre Quico Sabatè: *El darrer*

refugi de Quico Sabaté, escrit a *El Punt* per Pere Bosch i Cuenca (7/5/17), historiador, periodista i exalcalde de Banyoles. Diversos participants van aportar records i explicacions addicionals.

La ruta va continuar per la vall d'en Xuncla, passant per Mas Japic, Can Peres i el molí d'en Peres, fins a arribar al salt del Timbarro, ja en terme de Sarrià de Dalt, prop del molí d'en Tomàs. A la tornada, es va visitar Can Verdera de la Mota, un mas fortificat dels segles XVI-XVII en restauració, conegut per la llegenda d'un tresor en forma d'ovella daurada.

Finalment, vam visitar l'interior de l'església de Sant Martí de la Mota, amb una explicació d'Elisabet Saus, i vam gaudir de les vistes del Pirineu nevad des de l'exterior.

BANYOLES. ELS ORÍGENS DE LA CIUTAT

El diumenge 6 d'abril de 2025 es va fer la sisena sortida del curs 2024-2025 del cicle *Conèixer el Pla de l'Estany*, centrada en els orígens de la ciutat de Banyoles, amb la participació de molts integrants de l'associació Amics de Besalú i el seu Comtat. Hi van assistir unes 70 persones.

La visita va començar a la placeta dels Estudis, amb una introducció històrica a càrrec de Rafel Ponsatí davant del Museu Darder. El recorregut va continuar pel carrer de Sant Martirià, on es van observar formacions de travertí i es va parlar de la xarxa de recs. També es va visitar la font de les Ànimes, topònim vinculat a l'antic cementiri que hi havia en aquest punt.

Després vam pujar al puig de Sant Martirià, on es van fer diverses explicacions sobre la geologia local, la llegenda d'en Morgat i la història del Convent Vell, a més de contemplar el magnífic paisatge que ens envoltava. Tot seguit, vam passar pel mirador i vam baixar cap a Banyoles, passant pel barri de Mas Palau, fins al monestir de Sant Esteve.

Allà, el regidor de Cultura Miquel Cuenca va explicar la història del monestir, tot destacant-ne elements com el claustre, l'arqueta de Sant Martirià, el retaule de la Mare de Déu de l'Escala i l'orgue del 1758, tots ells amb històries de salvament durant la Guerra Civil espanyola i danys posteriors.

Finalment, la sortida es va acabar amb una visita a l'església de Santa Maria dels Turers, on en Rafel ens va comentar elements arquitectònics i decoratius com la porta gòtica, els vitralls i el cor del segle XVI. Dins l'església, des de l'altar estant, vam contemplar els vitralls col·locats després de la Guerra Civil sota la direcció de l'arquitecte Figueres, el cor del segle XVI i el conjunt de la nau gòtica. Novament a l'exterior, vam mirar la façana principal actual, amb el campanar de cadireta i el cancell del segle XIX. Antoni Torres ens va acabar de comentar alguns detalls estilístics i constructius més d'aquest edifici religiós.

L'activitat es va tancar amb agraïments i la voluntat de repetir l'experiència en el futur.

CICLE DE XERRADES

ELS DIVENDRES, PARLEM

«TREBALL FEMENÍ I INFANTIL A LA INDÚSTRIA BANYOLINA DEL SEGLE XVIII»

El divendres dia 13 de setembre de 2024 va tenir lloc a El Tint la primera xerrada d'aquest curs dins el cicle d'*Els divendres, parlem* a càrrec d'Albert Serramontmany.

El conferenciant va fer un resum de les característiques i el desenvolupament de la indústria en general per després analitzar amb més detall la situació a Catalunya. Però el més interessant va ser la descripció que va fer de la vila de Banyoles al segle XVIII amb la seva activitat protoindustrial vinculada a la utilització de l'aigua dels recs i en la qual el sector més important era el tèxtil. La mà d'obra femenina i infantil hi era molt present, tant a la ciutat com als pobles de la comarca, sobretot en el procés de filar, que es feia des de casa aprofitant els moments de poca activitat agrícola. I també en la confecció de mitges, en què també treballaven infants aprofitant les seves mans menudes. Aquesta activitat manufacturera va comportar un creixement de la població que procedia de zones rurals i que va suposar un creixement per a la ciutat i la creació de nous barris.

«“CADA FERIDA LA SANG D'UN POEMA”: VIDA I POESIA D'EN SALVAT-PAPASSEIT»

Margarida Casacuberta ens va acompanyar el divendres 22 de novembre de 2024 per commemorar el centenari de la mort de Joan Salvat-Papasseit en el marc de la celebració del seu any. Casacuberta, professora titular del departament de Filologia i Filosofia de la Universitat de Girona, doctora en Filologia Catalana i especialista en literatura catalana dels segles XIX i XX, va oferir una conferència que amb el títol «“Cada ferida la sang d'un poema”: vida i poesia d'en Salvat-Papasseit» ens va apropar la figura del poeta.

Casacuberta va resseguir la vida de Salvat-Papasseit i la va entrellaçar amb la lectura de fragments de la seva obra. L'autor és cone-

gut sobretot com a poeta avantguardista, però la seva obra va més enllà de la poesia i s'endinsa en la prosa, ja sigui com a articulista, pensador revolucionari, crític d'art o narrador. Home de profundes conviccions socials, el seu compromís es va fer palès en les seves col·laboracions en publicacions periòdiques. A més a més, va ser un activista cultural que va promoure la poesia visual, amb calligrames inspirats en Apollinaire i en el futurisme de Marinetti. Casacuberta va reivindicar totes aquestes facetes del poeta, i entre poema i poema també ens va descobrir el *Manifest contra els poetes en minúscula*, els seus articles periodístics o bé els contes per a infants.

Amb aquesta xerrada Mita Casacuberta ens va redescobrir el poeta i l'home que hi ha rere *El poema de la rosa als llavis* per reivindicar-lo i fer créixer l'interès per ell i la seva obra.

«LA TELEGRAFIA ÒPTICA»

El 20 de desembre de 2024, el nostre consoci i també president d'Astrobanyoles Carles Puncernau ens va oferir, dins del marc de

col·laboració que es fa cada any amb aquesta entitat, una xerrada sobre la telegrafia òptica a Girona.

Va començar parlant de la història de les comunicacions, fins a arribar al segle XVIII, quan Claude Chappé va enviar el primer telegrama òptic (1794). La comunicació era més ràpida que a cavall i va tenir un cert èxit a Europa. A Espanya es va intentar, però sense més desenvolupament degut a la inestabilitat política, fins al 1844, en què es van començar a construir o reutilitzar torres ja existents. El problema va ser que el mateix any havia nascut la telegrafia per fil de Morse als Estats Units. A causa de les guerres carlines va produir-se un rebrot d'aquesta forma de comunicació, en especial a Catalunya. A la nostra comarca resten dempeus la de Ginestar (Sant Miquel de Campmajor), amb el seu entorn en restauració com a mirador, i la de Fellines (Vilademuls).

MATRIOIXQUES SOTA LES BOMBES. REGIDORES REPUBLICANES ENTRE LA GUERRA I L'EXILI

El 28 de gener de 2025 la planta baixa d'El Tint es va omplir amb unes cinquanta persones per escoltar la conversa entre Gemma Busquets, periodista i autora del llibre *Matrioixques sota les bombes*, i l'historiador Jordi Galofré sobre les regidores republicanes,

en especial Angelina Compte i Àngela Moñino, dues dones el nom de les quals apareix en l'acte de l'últim ple com a conselleres municipals. L'acte va estar acompanyat pels rapsodes Íngrid Calpe i Miquell Torrent, que van llegir alguns fragments del llibre mentre es podien veure algunes de les fotografies que, amb molta precisió i delicadesa, l'autora descriu en el llibre.

«APROXIMACIÓ A VICENT ANDRÉS ESTELLÉS EN EL CENTENARI DEL SEU NAIXEMENT»

El 31 de gener de 2025, va tenir lloc una conferència sobre el poeta valencià Vicent Andrés Estellés, del qual se celebrava el centenari del naixement. La conferència va anar a càrrec de l'economista Vicent Soler i de la llicenciada en Filologia Catalana Quima Bisbe. Vicent Soler, valencià com Vicent Andrés Estellés, va conèixer personalment el poeta i ens va oferir una visió de la seva vida i la seva obra. A partir de la constatació que Vicent Andrés Estellés és molt conegut i apreciat al País Valencià i molt poc a Catalunya, el conferenciant va explicar, a grans trets, la vida del poeta, tot situant-lo en el seu temps i especialment en la llarga nit del franquisme, que va intentar amagar que els valencians tenien una llengua pròpia.

Vicent Andrés Estellés, fill del forner de Burjassot, va néixer l'any 1924 i va ser periodista de professió i un gran poeta, un dels millors de la nostra literatura del segle XX. La seva condició de poeta en llengua catalana a València va fer que trigués molt a poder publicar

les seves obres i, per tant, donar-se a conèixer com a poeta. El 1972, l'editorial Tres i Quatre va començar a publicar la seva obra completa i van començar a arribar els reconeixements, com Lletra d'Or (1975), el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1978) i el premi de les Lletres Valencianes (1984).

La conferència de Vicent Soler es va completar amb la de Quima Bisbe, que va situar Vicent Andrés Estellés en el context de la literatura catalana i universal. Va destacar que la professió de periodista va marcar la seva obra poètica, la qual cosa va donar-li tot tipus de registres i de temàtiques. El va emmarcar dins el realisme, que es va donar sobretot a Itàlia i especialment en la producció cinematogràfica, de la qual el poeta era un gran afeccionat. Va finalitzar la xerrada llegint i comentant alguns dels seus poemes més significatius, com «Els amants» o «Assumiràs la veu del poble».

«DESPRÉS DE TRUMP: UN MÓN DISTÒPIC?»

El 25 de març de 2025 el professor Josep Oliver va fer una síntesi analítica de l'evolució de l'economia mundial des del 1945 fins als nostres dies. Durant la seva xerrada va analitzar els períodes més característics: des del 1945 fins als anys 80, amb un capitalisme regulat i amb un pacte social que permetia l'ascensor social. Després, va parlar del triomf del capitalisme liberal, amb la deslocalització, la globalització i la circulació de capitals, que buscaven el màxim

benefici i l'acumulació de grans fortunes. I finalment, va oferir una interpretació de la situació actual, amb el fracàs de les opcions d'esquerra davant els problemes reals de la gent i l'èxit i creixement de l'extrema dreta. Va donar una visió de Trump molt més sòlida del que normalment se'n dona des dels mitjans i va explicar que darrere seu hi ha un model econòmic molt clar, de tipus nacionalista, i que l'enemic més important que té —i a qui vol acotar— és la Xina. També va manifestar la seva poca fe en la lluita contra la contaminació i el canvi climàtic, perquè la immensa majoria dels habitants de la Terra estan en procés de creixement i difícilment poden acceptar no fer-ho. Va abordar les migracions a partir de les dades de creixement de la població de Catalunya. La baixa natalitat fa que la immigració sigui absolutament necessària per mantenir el sistema productiu i de pensions. La immigració hi és per quedar-se i cal actuar en conseqüència.

«JOSEP CARNER: TRES GRANS POEMES DE MADURESA»

Jospe N. Santaeuilàlia ens va acompanyar el divendres 9 de maig en una nova xerrada emmarcada en el cicle *Els divendres, parlem*. Ens vam reunir per apropar-nos a Carner, el «príncep dels poetes»,

i escoltar l'anàlisi que Santaeulàlia proposava de tres poemes de maduresa del poeta: «A un amic», «Xiprer» i «Creació del poema».

Santaeulàlia, aprofitant que entre el públic hi havia Jaume Coll, filòleg i autor de l'ingent recull de la poesia de Carner, va establir-hi un petit diàleg que va ajudar el públic a situar la figura del poeta. Tot seguit, el ponent va desgranar i comentar els tres poemes que hem mencionat més amunt, no només pel que fa al significat, sinó sobretot parant atenció als nombrosos canvis de què van ser objecte al llarg dels anys. Perquè cal tenir en compte, com afirma l'editor Jordi Cornudella, que «Carner és un poeta que es revisa, s'antologa a si mateix, remena, amplia reculls anteriors». I ho vam poder constatar, efectivament, amb la lectura d'aquests tres poemes que Carner va retocar, canviar i millorar en successives revisions.

La xerrada, a la qual van assistir una quarantena de persones, va reivindicar la figura i l'obra d'un dels poetes fundacionals de la nostra literatura.

«DE HANNOVER AL CAP NORD AMB BICICLETA. MÉS DE 5.000 KM SOBRE LA BICICLETA PER TERRES ESCANDINAVES»

La xerrada del *Divendres, parlem* de l'11 de juliol, titulada «Més de 5.000 km sobre la bicicleta per terres escandinaves», a càrrec de Cesc Bosch i Masgrau, va gaudir d'un bon èxit d'assistència (unes 45 persones). La temàtica, poc usual al Centre, va atraure persones que no acostumen a venir a les xerrades dels divendres.

En Cesc ens va explicar un viatge que va començar a Hannover, al nord d'Alemanya, i va seguir cap a Dinamarca, Suècia, Finlàndia i Noruega tot recorrent pistes solitàries i carreteres poc transitades fins a arribar al punt més al nord d'Europa, al cap Nord, a veure el sol de mitjanit.

Va ser una exposició amena, amb fotografies fantàstiques i amb un valor afegit que superava la simple experiència d'un viatge: la sostenibilitat i l'esforç personal.

VII EDICIÓ DEL PREMI D'HUMANITATS JOAQUIM PALMADA I TEIXIDOR

El treball de recerca de Guerau Forasté Masgrau va ser el guanyador de la VII edició del Premi d'Humanitats Joaquim Palmada i Teixidor que va atorgar el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles. Títulat «Entre bombes i records», el treball de l'estudiant de l'institut Pere Alsius analitza la Guerra Civil espanyola a través d'una setantena de cartes que la seva família va trobar en unes golfes i que pertanyien a un soldat republicà de Serinyà: el seu besavi Enric Juanola Portella.

«El meu treball reconstrueix la història del meu besavi a partir de les cartes que va enviar entre el 1937 i el 1939. Ha estat un viatge de descobriment de la meva família», va explicar Guerau Forasté, que va remarcar que aquest treball de memòria històrica era un tresor familiar i que volia ser un homenatge al seu besavi i a tota la gent que va patir aquest conflicte bèl·lic. La seva recerca l'ha

convertit en un pòdcast que es pot escoltar a la plataforma iVoox.

Entre altres aspectes, el jurat va valorar l'interès històric de la recerca i que l'anàlisi del conflicte bèl·lic es fes a partir de les experiències personals d'un soldat de la comarca.

«Tenia moltes cartes i molt material per treballar i ha sabut relacionar el seu contingut amb el moment històric i local que es vivia», va explicar la coordinadora del premi, Teresa Sabrià.

El treball de Guerau Forasté, guardonat amb 400 euros, es va escollir entre els set treballs de recerca de batxillerat que van presentar els tres instituts del Pla de l'Estany. Inicialment, es van presentar vuit treballs, però un d'ells va quedar exclòs del procés perquè no complia una de les bases del premi. Durant l'acte, també es van entregar dos accèssits dotats amb 200 euros cadascun. El primer va ser per a Sofia Morfullada Rizza, de l'Institut Pla de l'Estany, pel treball «L'ull del cinema. La fotografia cinematogràfica». En la seva recerca, l'estudiant analitza l'ús de la fotografia en el cinema i aplica els coneixements adquirits en la pel·lícula bèl·lica 1917 de Sam Mendes. El segon, va reconèixer el treball «Veus que travessen

fronteres», de Violeta López, alumna de l'Institut Pere Alsius, que fa un estudi in situ de la immigració arribada a les illes Canàries. Els quatre estudiants finalistes també van rebre un diploma i un obsequi per part de l'entitat.

Per la seva part, la presidenta del CECB, Roser Masgrau, va agrair la qualitat dels treballs de recerca presentats que va definir com a «molt bons». També va recordar la figura del banyolí Joaquim Palmada i Teixidor, que va ser mestre i represaliat de la Guerra Civil i que, en morir l'any 1998, va deixar un llegat que fa possible que l'entitat pugui celebrar aquest premi.

Podeu veure els videoresums dels estudiants participants al nostre canal de Youtube:
<https://www.youtube.com/playlist?list=PL8yat7yhikZgvOFyKa8fboLvSi45bsxC>

XXIII CONCURS DE FOTOGRAFIA DE LA NATURA

LLIURAMENT DE PREMIS I INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ

El divendres 20 de juny, a les 8 del vespre, es va celebrar al Museu Darder de Banyoles el lliurament dels premis als guanyadors i es va inaugurar l'exposició de la XXIII edició del Concurs de Fotografia de la Natura convocat pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, Limnos, la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona i el Museu Darder de Banyoles.

Hi van participar 63 persones que van enviar un total de 180 fotografies digitals. Se'n van descartar 27 per no complir els requisits de les bases. El jurat, format per un membre de cadascuna de les entitats organitzadores, un biòleg expert en botànica i dos fotògrafs professionals, un d'ells especialista en herpetologia, van visualitzar totes les imatges fins a triar-ne 31, que són les que es van exposar fins al 14 de setembre a la Sala d'Exposicions Temporals del Museu

Darder de Banyoles. Posteriorment, l'exposició va anar a la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona.

El primer premi, de 400 euros, va ser per a David Brusi Belmonte, professor de la UdG, i la fotografia titulada *Entre les cordes*, feta al volcà Kilauea (illes Hawaii). El premi de 250 euros a la millor fotografia realitzada per un soci d'alguna de les entitats que organitzen el concurs o bé una persona vinculada a la Universitat de Girona, va

ser per a Mariona Callís Figueres, sòcia de Limnos, amb la fotografia *Esperant l'inesperat*, presa a S'Agaró (Baix Empordà). El premi a la millor fotografia obtinguda al Pla de l'Estany, amb una dotació de 250 euros, va ser també per a Mariona Callís Figueres, amb la fotografia *Qui hi haaa?* feta a Fontcoberta.

Finalment, es va informar del tema per a la propera edició, que versarà sobre simetries i geometries.

PRESENTACIÓ DEL QUADERN 44 EL CATALÀ D'AVUI: REPTES, ESTRATÈGIES, EXPECTATIVES

El dia 22 de febrer, i coincidint amb la celebració de l'Assemblea anual de socis del CECB, va tenir lloc la presentació del Quadern número 44 corresponent a les ponències presentades en el XXIX Col·loqui de Tardor de 2023, que duia per títol «El català d'avui: reptes, estratègies, expectatives». La presentació va anar a càrrec d'una de les editores del llibre i codirectora del Col·loqui, Isabel Roura. Va destacar la vigència del tema tractat, així com els reptes als quals s'enfronta la nostra llengua en un món globalitzat com l'actual, i les estratègies que podem portar a la pràctica tots els parlants per tal de mantenir-la viva i enfortir-la en tots els àmbits d'ús.

El Quadern recull les cinc ponències que es van presentar el dia 5 de novembre de 2023 i que van anar a càrrec d'estudiosos amb una llarga trajectòria en el món de la investigació i la docència: Josep M. Nadal, Jordi Ginebra, Joan Pujolar, Xavier Fargas i Blanca Palmada.

XXX COL·LOQUI DE TARDOR 2024

«El teixit empresarial del Pla de l'Estany: passat, present i futur»

El cap de setmana del 4 al 6 d'octubre de 2024 va tenir lloc el XXX Col·loqui de Tardor 2024 titulat «El teixit empresarial del Pla de l'Estany: passat, present i futur» organitzat, com cada any, pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles i la Universitat de Girona.

ALTRES

RECONeixEMENT A JOSEP CALLÍS I FRANCO

El nostre consoci Josep Callís i Franco va rebre el premi honorífic Mestres 68 en reconeixement de la seva tasca en el món de l'educació: per la seva aportació renovadora a la didàctica de les matemàtiques, la seva participació activa en múltiples iniciatives del món educatiu i amb un agraïment especial per haver impulsat els Premis Mestres 68 al llarg de 25 anys. En diverses ocasions, aquests premis han recaigut en socis del Centre, com Maria Ros (1997), Erundino Sanz (1999) i Frederic Corominas (2004).

Des del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles ens adherim a aquest homenatge ben merescut i ens alegrem d'aquesta distinció a un dels nostres socis. Enhorabona!

En la primera foto, Josep Callís apareix amb M. Antònia Canals, un gran referent en el món de la renovació pedagògica, Mercedes Ventura (El Salvador) i Modest Prats, en l'edició de l'any 2005 dels Premis Mestres 68. L'altra foto correspon al lliurament dels premis d'enguany.

MEDALLA D'OR A JOSEP M. MASSIP

El 19 d'octubre de 2025, en plenes festes de Sant Martírià, el nostre consoci Josep M. Massip va rebre la Medalla d'Or de la Ciutat.

Josep M. Massip i Gibert (Banyoles, 1948) és naturalista de vocació i autodidacte de formació. Durant anys va formar part de la junta del Museu Darder. Va estudiar a fons la fauna de Banyoles i comarca i va publicar el resultat dels seus estudis en tres llibres que són de consulta obligada per a tothom que estigui interessat en el tema: *Els ocells* (1980), *Els mamífers* (1983) i *Els amfibis i els rèptils* (1993), magníficament il·lustrats per la seva muller, Dolors Pinatella.

Josep M. Massip és soci del Centre d'Estudis des de l'any 1983. Com a soci, ha tingut una presència notable en la marxa de l'entitat, participant de manera activa en moltes de les nostres activitats i amb una gran disponibilitat sempre que se li ha demanat col·laboració. En més d'una ocasió ha representat el CECB en jornades o assemblees amb altres centres d'estudis. Ha participat activament en diversos Col·loquis de Tardor, molt especialment en el de l'any 2008, dedicat al llop, que va codirigir amb Julià Maroto. Com a gran especialista en el llop i el seu procés d'extinció a casa nostra, va publicar *El llop i els humans. Passat i present a Catalunya* (2011), que és una obra de referència sobre un tema que torna a ser d'actualitat.

Va tenir també una intervenció destacada en el cicle de sortides *Conèixer el Pla de l'Estany*, que va contribuir a planificar i, en el curs de les visites, solia intervenir amb explicacions de contingut naturalístic. L'any 2015 va ser un dels autors del llibre *Conèixer el Pla de l'Estany. 24 sortides per conèixer i estimar la comarca*, que recull algunes d'aquestes sortides, complementat més tard amb la publicació del llibre *Iconografia religiosa del Pla de l'Estany* (2022).

Josep M. Massip ha estat una persona molt activa en la vida cultural banyolina. Ha col·laborat amb assiduitat als mitjans de comunicació, a la ràdio, a la televisió i a la premsa local (*Butlletí de la Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos*, *Horizontes/Revista de Banyoles*, *El Bagant*), comarcal (*Butlletí municipal de Fontcoberta*, *Pla de l'Estany*) i supracomarcal (*Gavarres*, *Mètode*, *Les Garrotxes*, *Revista de Girona*). La diversitat dels seus interessos l'ha dut a col·laborar amb la publicació d'un llibre dedicat a la memòria de Montserrat Lavall (2007) i d'un llibret sobre els vitralls de Santa Maria dels Turers (2012).

Va ser pregoner de les festes de Sant Martíà (1995) i va rebre els premis Banyolí de l'Any a la Trajectòria Personal (2011) i Joaquim Codina a la preservació del patrimoni natural, que atorga la Fundació Valvi (2012).

Des del Centre d'Estudis considerem molt encertada i oportuna la decisió municipal de concedir-li aquesta distinció tan merescuda, que compartim plenament.

PRESENTACIÓ DE LES GARROTXES NÚM. 34

El número 34 de la revista *Les Garrotxes*, corresponent a la tardor i l'hivern de 2024, va dedicar el dossier central al bosc i a la fusta. Com és habitual, hi van col·laborar diversos socis del Centre d'Estudis: Josep Grabuleda («Les antigues serradores»), Guerau Palmada («La Processó dels Dolors de Mieres»), Miquel Sitjar («La nissaga dels Sitjar, a Ribes») i «Els Vigo de Ribes»), Eloi Camps («Cooperativa Agrícola de Banyoles») i «Rematants a la falda de Rocacorba»), Salvador Sarquella («La falla de Camós-Celrà») i Josep Navarro Santaulàlia («El Sallent»).

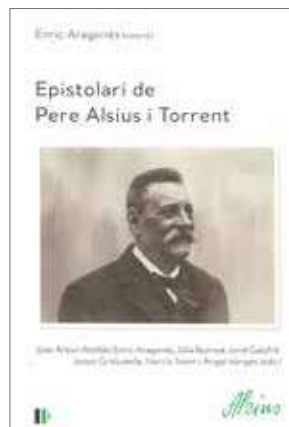
1r PREMI PER AL PLA ESPECIAL DELS RECS DE BANYOLES

El jurat dels Premis d'Arquitectura Tradicional del Grup de Recuperació i Estudi de la Tradició Arquitectònica (GRETA) del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya va concedir el primer premi a la proposta presentada per Jeroni Moner i Codina (in memoriam) i per Josep Callís Figueres sobre el Pla especial dels recs de Banyoles. Aquests guardons s'atorguen a iniciatives que posin en valor l'arquitectura tradicional.

El Centre d'Estudis celebra la concessió d'aquest merescut premi per un Pla de recs molt necessari per a la nostra ciutat i que està encara pendent d'aprovació. Valorem el treball exhaustiu que s'hi va fer i que no deixa de ser també un reconeixement als seus redactors.

EPISTOLARI DE PERE ALSIUS I TORRENT

El 26 d'octubre de 2024 es va presentar l'*Epistolari de Pere Alsius i Torrent*. És el tercer volum de la col·lecció «Pere Alsius i Torrent»,

impulsada per la família Alsius, que vol publicar les obres inèdites d'aquest banyolí il·lustre. La col·lecció va començar l'any 2015 amb la publicació d'*El Magdalenense en la província de Girona*, a cura de Narcís Soler. Va continuar l'any 2018 amb *Ensayo histórico de la iglesia parroquial de Santa María de los Turers de Banyoles*, a cura de Jordi Galofré i Josep Grabuleda, i encara queda un quart volum, que recollirà les notes folklòriques de Pere Alsius, en el qual treballa Àngel Vergés.

La publicació d'aquest epistolari és el resultat d'un esforç col·lectiu considerable, en el qual han intervingut moltes persones. L'obra ha estat coordinada pel doctor Enric Aragonès, i hi han participat sis socis del Centre d'Estudis (Joan Anton Abellán, Júlia Butinyà, Jordi Galofré, Josep Grabuleda, Narcís Soler i Àngel Vergés), a més del coordinador, Enric Aragonès. Cal esmentar també la tasca del nostre consoci Julià Maroto, director de la col·lecció, que ha tingut cura de la publicació de l'obra.

Es tracta d'un volum de més de 1.300 pàgines que recull 440 cartes, 308 rebudes per Pere Alsius i 132 escrites per ell. Dues tercers parts provenen de l'arxiu familiar conservat amb cura per la família, i una tercera part és el resultat d'una recerca realitzada en diversos arxius, com l'Arxiu Històric de Girona, la Biblioteca Pública de Girona, l'Arxiu Nacional de Catalunya, etc. Es recullen també algunes cartes publicades a la premsa de l'època.

Aquesta obra magna representa una aportació notable al coneixement dels aspectes personals (caràcter, pensament, projectes, obres...), familiars, socials, corporatius i professionals de Pere Alsius. La seva publicació és un reconeixement públic a la seva obra com a historiador, naturalista i arqueòleg.

El Centre d'Estudis, que des del primer moment ha donat suport a la col·lecció i hi ha col·laborat, expressa la seva més cordial felicitació a la família Alsius per aquesta iniciativa tan meritòria.

EL CENTRE D'ESTUDIS COMARCALS DE BANYOLES VOL QUE LA CIUTAT RECUPERI LA PROPIETAT DEL MONESTIR

El 17 de gener de 2025, el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles va presentar una moció al Ple municipal per demanar al consistori que recuperi i assumeixi la gestió de tota la propietat del monestir i el converteixi en un eix històric, cultural i paisatgístic obert a tota la ciutat, entre altres temes patrimonials.

Aquest conjunt patrimonial, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) i considerat el bressol de Banyoles, va passar a ser propietat del bisbat de Girona l'any 1863, quan l'Ajuntament d'aquell moment el va cedir perquè fos utilitzat com a Casa Missió.

Des de llavors, l'Ajuntament de Banyoles ha aconseguit la cessió d'ús d'alguns espais, però de manera temporal. Concretament, l'any 2000, el bisbat va cedir al consistori i al Consell Comarcal l'ús de la part que ara ocupa l'Arxiu Comarcal i per un període de 90 anys. Més tard, l'any 2015, també es va cedir a l'ens municipal l'ús de l'església, el claustre i altres espais per a finalitats culturals i per un període de 25 anys.

El CECB, però, lamenta que avui dia el monestir presenti un aspecte descurat, amb espais tancats a la ciutadania i amb greus dèficits estructurals. Per això, considera que la cessió de l'església, el claustre i els jardins, entre altres dependències i espais, hauria de ser definitiva per tal que el consistori pugui fer assequibles a tothom els tresors que guarda el monestir. «Ens en sentim deutors, perquè és el nostre origen i volem que es converteixi en un espai d'interpretació i valoració del que va ser el monestir i de les riqueses patrimonials que conté», remarca la presidenta de l'entitat, Roser Masgrau.

En la moció, l'entitat ja proposava fer actuacions a curt i a llarg termini com permetre la visita de l'arqueta de Sant Martíà i el retable de la Mare de Déu de l'Escala uns dies a la setmana; recuperar noves restes arqueològiques; crear un centre d'interpretació de la ciutat; obrir els jardins a l'ús públic, i que s'adeqüin l'església i el claustre com a espais museïtzats, entre altres mesures. A més, també demanava establir un calendari d'actuació i la creació d'una comissió que compti amb la participació de tots els grups polítics, museus i representants de la secció de Patrimoni de l'entitat.

El monestir, però, no és l'únic bé patrimonial que el CECB demana que l'Ajuntament recuperi i protegeixi. En el document, l'entitat sol·licita que les pintures de la Casa dels Lleons i les instal·lacions de la Farga (la roda, els martinet i altres accessoris) siguin declarats Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN); que es protegeixi Can Sisó de Guèmol, que es troba en estat ruïnós, i que es reforci la protecció, la informació i l'ajuda de les poques botigues històriques que queden a la ciutat.

Justament coincidint amb l'entrada de la moció al Ple, l'Ajuntament de Banyoles va anunciar que crearia una comissió bilateral amb el bisbat de Girona per parlar del patrimoni que té a la ciutat. Un anunci que l'entitat va conèixer a través de les xarxes socials i que va generar malestar, ja que consideren que haurien de formar d'aquesta comissió.

Manifest sobre el monestir

A banda de la moció, el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles també va fer públic un manifest en el qual demanava el suport del consistori, d'entitats, associacions i ciutadans a la seva reivindicació sobre el futur del monestir de Sant Esteve. De moment, ja compta amb el suport del Centre Excursionista de Banyoles, del Foment de la Sardana, de Limnos i de 14 entitats més. A més, suma més de 200 adhesions particulars.

COMISSIÓ DE SEGUIMENT DELS CENTRES D'ESTUDIS GIRONINS

El 28 de gener de 2025, el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles va acollir la reunió de la Comissió de seguiment dels centres gironins. Un dels objectius de la reunió va ser organitzar la Trobada de centres d'estudis locals i comarcals de les terres de Girona a la nostra ciutat a finals de juny o primers de juliol.

EL CECB LAMENTA EL VOT EN CONTRA DE L'EQUIP DE GOVERN A LA SEVA MOCIÓ PER PROTEGIR I RECUPERAR EL PATRIMONI DE LA CIUTAT

El Centre d'Estudis Comarcal de Banyoles (CECB) es va sentir dolgut per la decisió de l'equip de govern de Banyoles de votar en contra

de la moció que van presentar per protegir i recuperar el monestir, entre altres espais patrimonials de la ciutat.

En el Ple celebrat el 27 de gener de 2025, la moció va ser rebutjada per 11 vots en contra de l'equip de govern i 10 a favor per part de tots els grups de l'oposició. Una decisió que per al CECB era desconcertant, ja que creuen que la protecció patrimonial de la ciutat hauria de comptar amb compromís absolut de tot el consistori.

«El problema continua existint. Tenim un patrimoni en risc i el centre continuarà vetllant perquè no desaparegui», va assegurar la presidenta del Centre Roser Masgrau, que també va afirmar que ara tocava treballar mirant cap endavant amb una mirada constructiva i col·lectiva.

En la moció, el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles demanava al consistori que recuperés i assumís la gestió de tota la propietat del monestir, actualment en mans del bisbat de Girona, per convertir-lo en un eix històric, cultural i paisatgístic obert a tota la ciutat.

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE SOCIS 2025

El 22 de febrer de 2025, a les 12 del migdia, va tenir lloc l'Assemblea general ordinària de socis d'enguany. L'assistència va ser de 31 persones.

D'acord amb l'ordre del dia enviat prèviament als socis, en primer lloc es va aprovar l'acta de l'Assemblea de l'any 2024. Tot seguit, es va presentar el resum de les activitats dutes a terme durant l'any 2024, i es va aprovar la liquidació del pressupost, el balanç i els comptes d'aquest mateix exercici.

Pel que fa al 2025, es van anunciar les activitats previstes per a l'any i es va aprovar la proposta de pressupost per al 2025.

Tot seguit, la presidenta va ratificar els objectius principals del Centre d'Estudis per al 2025, en la mateixa línia dels anys anteriors, com són la continuació dels cicles de conferències i les activitats de coneixement i divulgació, la promoció de campanyes reivindicatives, com la que està en marxa sobre el monestir, etc. Va informar, també, d'una subvenció rebuda del Rotary Club de Banyoles, que va permetre l'adquisició d'un televisor de gran format, molt apropiat per a les conferències que s'imparteixen a El Tint.

Es va llegir un informe, preparat per l'advocat i soci Lluís Pau i Gracós, sobre la possibilitat d'efectuar una permuta entre el pis del carrer Navata, propietat del Centre i finalment desocupat, pels baixos de Can Gussinyer, propietat de Jordi Gussinyer Guzmán, que els va rebre com a herència de Jordi Gussinyer i Alfonso. Amb aquesta permuta el Centre tindria la propietat de tot l'edifici de Can Gussinyer. L'Assemblea va autoritzar la presidenta a fer les gestions convenients per dur a terme aquesta permuta.

Abans de cloure l'Assemblea, es va obrir un torn de paraules entre els socis assistents.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE *FERRERS, ARMERS, CALDERERS, COURERS. OBRADORS I PRÀCTIQUES D'OFICI A LA BARCELONA DELS SEGLES XV I XVI I VISITA A LA FARGA*

El 15 de març de 2025 va tenir lloc la presentació del llibre *Ferrers, armers, calderers, courers. Obradors i pràctiques d'ofici a la Barcelona dels segles xv i xvi* amb la seva autora, Lluïsa Amenós.

Després de la presentació a El Tint, els assistents (una trentena) vam anar fins a la Farga, on en Lluís Privat, enginyer i soci del Centre d'Estudis, va fer una visita guiada de l'edifici i les seves dependències. Va explicar els orígens i la importància de la farga catalana, nascuda als Pirineus, i després va anar descrivint els seus elements. Tot seguit, va explicar els diversos components que resten a la Farga de Banyoles, que va qualificar d'única, i va fer una crida a posar-la en valor i a fer-hi una actuació arqueològica acurada per saber molt més del seu origen i del seu funcionament.

RAMON FOLCH, GUARDONAT AMB LA CREU DE SANT JORDI 2025

El Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles té la satisfacció d'anunciar que el nostre consoci Ramon Folch, membre de la Junta Consultiva de la nostra entitat, ha estat guardonat amb la Creu de Sant Jordi 2025.

Ramon Folch és socioecòleg i doctor en Biologia. És membre de l'Institut d'Estudis Catalans i d'altres institucions científiques. Ha desenvolupat una llarga trajectòria internacional a favor del desenvolupament sostenible. És autor de nombroses publicacions i ha dirigit i coordinat obres tan notables com la pionera *Natura, ús o abús* (1976) o la magna *Història natural dels Països Catalans* (1983-1992). És un dels responsables de l'orientació actual del Centre d'Estudis a favor de la sostenibilitat. Juntament amb Josepa Bru, va ser el principal redactor del manifest per la sostenibilitat: «Posicionament cultural per a la sostenibilitat», presentat l'1 de juliol de 2021, i la seva conferència «Què li passa al clima? I a nosaltres?» va marcar l'inici del cicle de conferències *Objectiu 2030: per un Pla de l'Estany sostenible*. L'any 2022 va pronunciar la conferència inaugural del Colloqui de Tardor dedicat als nous paisatges energètics.

El Govern de Catalunya li ha concedit aquesta distinció en reconeixement del «seu compromís amb el coneixement científic i la sostenibilitat, tant en l'àmbit acadèmic com en l'empresarial i social».

És el sisè soci del Centre d'Estudis que ha obtingut aquesta distinció. Des del Centre d'Estudis ens alegrem d'aquest nou reconeixement de la trajectòria científica del nostre consoci.

XXX TROBADA DE CENTRES D'ESTUDIS LOCALS I COMARCALS DE LES TERRES GIRONINES

El 5 de juliol vam viure la XXX Trobada de centres d'estudis locals i comarcals de les terres gironines organitzada pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles (CECB), la Diputació de Girona, la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana (CCEPC) i l'Institut Ramon Muntaner (IRMU). La trobada, celebrada a Banyoles, va girar entorn dels projectes ferroviaris a les terres de Girona.

Al llarg del matí, es van dur a terme dues ponències a la sala polivalent del Museu Darder: «El tren a la regió de Girona: perspectiva

històrica i patrimoni», a càrrec de Carles Gorini Santo, investigador de l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC-CERCA), i «Projectes ferroviaris: present i futur», a càrrec de Pere Macias Arau, doctor i enginyer, membre numerari de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB).

Seguidament, es va dur a terme una taula de presentació de recerques dels centres d'estudis participants, durant la qual es va parlar de trens, de projectes fallits del passat i de les perspectives de futur del transport ferroviari, entre altres temes.

Més tard, l'escriptor Elvis Mallorquí va presentar el seu llibre *Beguins a Girona: orígens, persecució i aniquilació d'un grup herètic durant les Corts de 1321* (Beca Francesc Eiximenis).

Després de dinar a El Tint, els assistents a la jornada van gaudir d'un itinerari per la Banyoles medieval i d'una visita al monestir de Sant Esteve i al retaule de la Mare de Déu de l'Escala, a càrrec de Pere Freixas, de l'Institut d'Estudis Gironins.

PROPERES ACTIVITATS

CURS 2025-2026

XXXI COL·LOQUI DE TARDOR

L'octubre de 2025 tornarem a celebrar el Col·loqui de Tardor, enguany sota el títol «El Travertí, la pedra de Banyoles: una visió transversal».

XXIV CONCURS DE FOTOGRAFIA DE LA NATURA

El XXIV Concurs de Fotografia de la Natura tindrà com a temàtica les simetries i les geometries.

VIII PREMI D'HUMANITATS JOAQUIM PALMADA I TEIXIDOR 2026

El Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles torna a convocar el Premi d'Humanitats Joaquim Palmada i Teixidor. És un premi dirigit a estudiants dels instituts de batxillerat del Pla de l'Estany amb l'objectiu d'estimular l'interès pels temes humanístics. Cada centre de secundària pot presentar un màxim de tres treballs presentats durant el curs 2025-2026.

XXIII CICLE DE SORTIDES CONÈIXER EL PLA DE L'ESTANY

Aquest proper curs continuarem amb les sortides *Conèixer el Pla de l'Estany*. Aquestes són les primeres sortides previstes:

- 21 de setembre. Banyoles. Itinerari per alguns dels habitatges de l'obra restaurada de Jeroni Moner a la ciutat. Organitzada amb la col·laboració de la demarcació de Girona del COAC.
- 12 d'octubre. Esponellà. Recorregut circular entre Vilert i Espinavessa.
- 9 de novembre. Serinyà. Recorregut en preparació.
- 14 de desembre. Crespià. Recorregut en preparació.

CICLE DE CONFERÈNCIES ELS DIVENDRES, PARLEM

Durant el proper curs continuarem amb el cicle de conferències de temàtica diversa *Els divendres, parlem*. Les primeres xerrades són les següents:

- 19 de setembre: «L'univers medieval trobadoresc vers el món contemporani»
- 10 d'octubre: «Tessel·lacions amb estrelles i rosetes»
- 14 de novembre: «Els dimonis. També n'hi ha a la ciència»

COM FER-SE SOCI

Els únics requisits per ser soci del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles són ser major de setze anys i pagar la quota establerta.

Podeu fer la inscripció de diferents maneres:

- Personalment al Centre, al carrer Sant Pere, núm. 10, de Banyoles, els dimarts i divendres de 9.30 a 11.30 h.
- Per telèfon, al 872 20 26 23, en el mateix horari.
- Per correu electrònic, a cecbanyoles@cecbanyoles.cat, indicant el nom i un telèfon i ens posarem en contacte amb vosaltres, o bé directament des de la nostra pàgina web: cecbanyoles.cat.

La col·laboració econòmica és de 30 € l'any el soci individual; 10 € els socis joves (de 18 a 35 anys); 40 € el soci familiar i 75 € en el cas de les institucions. A més, s'afegeixen dues noves quotes: quota soci protector, a partir de 50 € i quota empresa col·laboradora, de 200 €.

Si voleu consultar informació sobre el Centre podeu consultar la nostra pàgina web:

www.cecbanyoles.cat

I també les nostres xarxes socials:

... i l'espai de treball i desenvolupament personal
de cada un. La paraula desenvolupament personal no
és de totes les paraules que fan saltar el cor i
que no tenen cap altra intenció que la de fer
que cada un de nosaltres sigui més feliç i més
satisfet amb la seva vida. És una paraula que
pot ajudar a canviar la manera de veure el món
i de viure-hi. És una paraula que pot ajudar a
canviar la manera de pensar i de sentir. És una
paraula que pot ajudar a canviar la manera de
vivre i de ser feliç.

Carrer de Sant Pere, 10 - 17820 **BANYOLES** - Tel. 872 20 26 23

cecbanyoles@cecbanyoles.cat - www.cecbanyoles.cat